

## Kohtuasi T-334/07

### Denka International BV

*versus*

### Euroopa Ühenduste Komisjon

Taimkaitsevahendid – Toimeaine diklorofoss – Direktiivi 91/414/EMÜ I lisasse kandmata jätmise – Hindamiskord – Euroopa Toiduohutusameti teadusliku töörühma arvamus – Õigusvastasuse väide – Määruse (EÜ) nr 1490/2002 artikkel 20 – Hindamismenetluse käigus uute uuringute ja andmete esitamine – Määruse (EÜ) nr 451/2000 artikkel 8 – Määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 28 lõige 1 – Õiguspärane ootus – Proportsionaalsus – Võrdne kohtlemine – Hea halduse põhimõte – Kaitseõigused – Subsidiaarsuse põhimõte – EÜ artikli 95 lõige 3, direktiivi 91/414 artikli 4 lõige 1 ja artikli 5 lõige 1

Esimese Astme Kohtu (teine koda) otsus, 19. november 2009 . . . . . II - 4211

#### Kohtuotsuse kokkuvõte

- 1. Institutsioonide aktid – Ajaline kohaldamine – Menetlusnormid – Taimkaitsevahendites sisalduvate toimeainete hindamismenetlust muutvad õigusnormid – Viivitamatu kohaldamine käimasolevatele hindamismenetlustele  
(Komisjoni määrus nr 451/2000, artikkel 8 ja komisjoni määrus nr 1490/2002)*
- 2. Ühenduse õigus – Põhimõtted – Õiguspärase ootuse kaitse – Piirid*

II - 4205

3. Põllumajandus – Õigusaktide ühtlustamine – Taimekaitsevahendite turuleviimine – Direktiiv 91/414  
(Komisjoni määrus nr 451/2000, artikli 8 lõige 7; nõukogu direktiiv 91/414, artikli 8 lõige 2)
4. Põllumajandus – Õigusaktide ühtlustamine – Taimekaitsevahendite turuleviimine – Direktiiv 91/414  
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 178/2002, artikli 28 lõige 1; komisjoni määrus nr 451/2000, artikli 8 lõige 7; nõukogu direktiiv 91/414)
5. Põllumajandus – Õigusaktide ühtlustamine – Taimekaitsevahendite turuleviimine – Direktiiv 91/414  
(Nõukogu direktiiv 91/414, artikli 5 lõige 1)
6. Ühenduse õigus – Põhimõtted – Kaitseõigused – Uulatus  
(Komisjoni määrus nr 451/2000, artikli 8 lõiked 2 ja 5; nõukogu direktiiv 91/414)
7. Ühenduse õigus – Põhimõtted – Õiguspärase ootuse kaitse – Tingimused  
(Komisjoni määrus nr 451/2000, artikkel 8)
8. Põllumajandus – Õigusaktide ühtlustamine – Taimekaitsevahendite turuleviimine – Direktiiv 91/414  
(Nõukogu direktiiv 91/414, artikli 5 lõige 1)

1. Erinevalt ühenduse materiaaloigusnormidest, mida tuleb tõlgendada nii, et need põhimõtteliselt ei käsitle enne nende jõustumist tekkinud olukordi, saab menetlusnorme viivitamata kohaldada. Määruse nr 1490/2002 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi kolmanda etapi täiendavad üksikasjalikud rakenduseeskirjad ning muudetakse määrust nr 451/2000) sätteid, mis näevad ette Euroopa Toiduohutusameti sekkumise toimeainete hindamis-

menetlusse, on menetlusnormid, mida kohaldatakse viivitamatult.

Seega ei ole määruse nr 451/2000 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi teise ja

kolmanda etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artikli 8 uute sätete viivitamatu kohaldamine toimeainete käimasolevale hindamismenetlusele õigusvastane. Lisaks ei nõua määrus nr 1490/2002 mingit erilist põhjendust menetlussätete viivitamatuks kohaldamiseks.

selle möödalaskmine toimeaine direktiivi 91/414 I lisasse kandmata jätmise otsuse õiguspärasust üksnes juhul, kui on võimalik kindlaks teha, et selle puuduseta oleks otsus võinud olla teistsuguse sisuga.

(vt punktid 55 ja 56)

(vt punktid 45–47)

2. Õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohaldamisala ei saa laiendada selleni, et see hakkab üldiselt takistama uute õigusnormide kohaldamist varasemate õigusnormide kehtivusaajal tekkinud olukordade tulevaste tagajärgede suhtes.

4. Toimikute, millest teatavad tootjad, kes soovivad toimeaine kandmist direktiivi 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) I lisasse, hindamismenetluses, nagu see on kehtestatud määruse nr 451/2000 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi teise ja kolmanda etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artiklis 8, on Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) seotud taimetervise, taimekaitsetoodete ja nende jääkide töörühma (SPR) arvamusega küsimustes, milles viimaselt nõu küsiti, ent see ei sea kahtluse alla üldist hinnangut asjaomase toimeaine riskide kohta.

(vt punkt 48)

3. Isegi eeldusel, et määruse nr 451/2000 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi teise ja kolmanda etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artikli 8 lõikes 7 sätestatud tähtaeg, mis on Euroopa Toiduohutusametile referentliikmesriigi hindamisaruande projekti hindamiseks ja arvamuse andmiseks selle kohta, kas asjaomane toimeaine vastab direktiivis 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) sätestatud ohutusnõuetele, on siduv, mõjutab

Määruse nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toiduohutusega seotud menetlused) artikli 28 lõike 1 sõnastusest nähtub, et kui EFSA küsib sellise rühma teaduslikku arvamust, peab ta seda järgima. Seda tõlgendust kinnitavad nõuded, mida EFSA on endale

kehtestanud: SPR töörühmalt arvamuse küsimisel peavad siseriiklike ekspertide koosolekute aruanded selle arvamusega arvestama. Erandi sellest reeglist võib teha üksnes juhul, kui EFSA-l on teaduslikud tõendid, mis õigustavad selle arvamuse eiramist.

Siiski ei tohi SPR töörühma, kellelt võib nõu küsida eripäraste probleemide kohta seoses hindamisele kuuluva toimikuga, arvamust segi ajada määruse nr 451/2000 artikli 8 lõike 7 alusel antud EFSA arvamusega toimeaine vastavuse kohta direktiivi 91/414 ohutusnõuetele. Kuigi SPR töörühma riskianalüüs on teoreetiline, peab EFSA samasuguse hinnangu tegemisel arvestama nende riskide haldamise praktilisi seoseid. Nii ei tohi SPR töörühm mingil juhul EFSA-t asendada artikli 8 lõikes 7 nimetatud arvamuse ettevalmistamisel.

on sõnastatud laiatähenduslikult ning tuginuvad riskianalüüsil, mis käsitleb kahjulikku mõju inimeste ja loomade tervisele ja põhjaveele ning ebasoodsat mõju keskkonnale. Lisaks tuleb seda sätet tõlgendada kooskõlas ettevaatuspõhimõttega. Selle põhimõtte kohaselt juhul, kui teadlastel püsivad kahtlused, kas oht inimeste tervisele on olemas või kui suur see on, võivad ühenduse institutsioonid võtta kaitsemeetmeid, ilma et nad peaksid ootama, kuni tõendatakse täielikult, et need ohud on reaalsed ja tõsised. Lisaks ei saa ettevaatuspõhimõtte kohaldamise kontekstis, milles võib esineda teaduslikku ebakindlust, riskianalüüsilt nõuda, et see annaks tingimata ühenduse institutsioonidele teaduslikud tõendid tegeliku riski kohta ja riski realiseerumise korral selle potentsiaalse kahjuliku mõju kohta.

(vt punktid 115 ja 116)

(vt punktid 68–70, 75)

5. Direktiivi 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) artikli 5 lõike 1 kriteeriumid toimeaine kandmiseks selle I lissasse
6. Isiku kaitseõiguste austamine tema vastu algatatud menetluses, mis võib viia selle isiku huve kahjustava otsuseni, kujutab endast ühenduse õiguse üldpõhimõtet, mis peab olema tagatud isegi menetluseeskirjade puudumisel. See põhimõte eeldab, et isikutele, kelle suhtes tehakse nende huve oluliselt riivav otsus, antakse reaalne võimalus oma seisukoha väljendamiseks.

Direktiivi 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) I lisasse kandmata jätmise otsus kahjustab nimetatud aine lisasse kandmise taotluse esitanud isikut, kuna see taotlus jäetakse rahuldamata.

Sellise aine, mille kandmist I lisasse taotleatakse, hindamismenetlusele kohaldatavad sätted ei anna teavitajale uuringute esitamise võimalust selle menetluse käigus. Määruse nr 451/2000 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi teise ja kolmanda etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artikli 8 lõiked 2 ja 5 sätestavad, et põhimõtteliselt ei ole uute uuringute esitamine lubatud alates hetkest, mil vastavalt referentliimesriik ja Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) on alustanud toimeaine hindamist. Nende sätete kohaselt isegi kui referentliikmesriik võib EFSA loal, kellele projekt on juba edastatud, teha teavitajale ettepaneku esitada ettenähtud tähtjal täiendavaid andmeid, mida liikmesriik või EFSA peab vajalikuks toimiku selgitamiseks, ei tulene neist sätetest sellist erandit uute uuringute esitamiseks. Seda enam ei ole võimalik esitada täiendavaid andmeid või uuringuid pärast EFSA arvamuse kinnitamist.

(vt punktid 127–130)

7. Õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset laieneb igale eraõiguslikule isikule, kes on olukorras, kus ühenduse haldusametuse antud täpsete kinnituste tõttu on tal tekkinud põhjendatud ootus. Selliseks kinnituseks on täpne, tingimusteta ja vastastikku kooskõlas olev teave, mis olenemata selle edastamise vormist on pärit volitatud ja usaldusväärsest allikast. Keegi ei saa aga tugineda selle põhimõtte rikkumisele, kui puuduvad haldusametuse poolt antud täpsed kinnitused. Pealegi saab õiguspärane ootus tekkida vaid kohaldatavate õigusnormide alusel.

Direktiivi 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) I lisasse kandmise eesmärgil toimeaine hindamise menetluses, mis on ette nähtud määruse nr 451/2000 (millega nähakse ette direktiivi 91/414 artikli 8 lõikes 2 osutatud tööprogrammi teise ja kolmanda etapi üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artiklis 8 hindab Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) asjaomase toimeaine kahjulikke omadusi ja edastab komisjonile vastavasisulise teadusliku arvamuse. Põhimõtteliselt puutub toimeainest teavitaja või teavitajad EFSA-ga kokku enne vastastikuse eksperdi hinnangu alustamist. EFSA-le selles menetluses antud rolli osas tuleb märkida, et õiguspärase ootuse võivad toimeaine hindamismenetluse käigus teavitajas teki-

tada nii komisjoni kui ka EFSA antud täpsed kinnitused.

(vt punktid 132, 148 ja 149)

8. Direktiivi 91/414 (taimekaitsevahendite turuleviimise kohta) artikli 5 lõike 1 punkt b tõlgendatuna koos ettevaatuspõhimõttega tähendab seda, et inimeste tervise osas selliste sügavate põhjuste olemasolu, mis teaduslikku ebakindlust kõrvaldamata võimaldavad mõistlikult kahelda aine ohutuses, takistab põhimõtteliselt selle aine kandmist selle direktiivi I lissasse.

Direktiivi 91/414 artikli 5 lõike 1 viitest teaduslikele ja tehnilistele teadmistele ei

saa tuletada, et toimeainest teavitanud ettevõtjatel, kes seisavad silmitsi tõenäosusega, et seda toimeainet ei kanta I lissasse, on võimalik esitada uusi andmeid senikaua, kuni püsivad kahtlused nimetatud toimeaine ohutuse suhtes. Selline tõlgendamine oleks vastuolus eesmärgiga tagada keskkonna ning inimeste ja loomade tervise kõrgetasemeline kaitse, mis on artikli 5 lõike 1 aluseks, kuna see tähendaks, et toimeainest teatavale poolele, kes peab ühelt poolt tõendama selle kahjutust ja kes teiselt poolt tunneb kõnealust ainet kõige paremini, antaks seeläbi vetoõigus juhtudeks, kui võidakse teha otsus jätta see aine I lissasse kandmata. Nimetatud sätte selline tõlgendamine oleks seda enam mõeldamatu, kuna toimeainest on võimalik teatada uuesti, taotledes selle võimalikku kandmist direktiivi 91/414 I lissasse selle direktiivi artikli 6 lõike 2 alusel.

(vt punktid 180–182)